

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2010

JĘZYK POLSKI

POZIOM PODSTAWOWY

Klucz punktowania odpowiedzi

MAJ 2010

Część I

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Sprawdzana umiejętność
Korzystanie z informacji	Rozumienie pisanego tekstu Edwina Bendyka <i>Internet – śmietnik czy sesam kultury?</i>

Zadanie 1. (0–3)

Korzystanie z informacji	Wyodrębnianie wykorzystanych w tekście argumentów i sformułowanych wniosków

1 p. – wyjaśnienie, dlaczego odpowiedź na postawione w tytule artykułu pytanie uzależniona jest według autora od osobistych doświadczeń i przekonań użytkownika Internetu

Przykładowa odpowiedź

Odpowiedź na postawione pytanie uzależniona jest od tego, jak człowiek nastawiony jest wobec Internetu: jeżeli podejmie on trochę trudu, to Internet będzie sesamem, jeżeli nie – śmietnikiem.

0 p. – odpowiedź niezgodna z tekstem Edwina Bendyka

Zadanie 2. (0–2)

Korzystanie z informacji	Wyróżnianie w tekście związków frazeologicznych (wyrazów) i odczytywanie ich znaczenia

2 p. – poprawne wypisanie z akapitu 2. synonimów dwóch określeń Internetu

Przykładowa odpowiedź

śmietnik – *chłam*

sesam kultury – *treści wartościowe*

1 p. – poprawne wypisanie z akapitu 2. synonimu jednego określenia Internetu

Przykładowa odpowiedź

śmietnik: *chłam*

0 p. – wypisanie niewłaściwych synonimów lub brak odpowiedzi

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetwarzanie informacji i stosowanie do rozwiązania problemu

1 p. – poprawne określenie, jak należy szukać informacji w Internecie

Przykładowa odpowiedź

krytycznie

0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi

Zadanie 4. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetwarzanie informacji i stosowanie do rozwiązania problemu

2 p. – poprawne wymienienie trzech stereotypów dotyczących Internetu

Przykładowa odpowiedź

1. *W Internecie nie da się odróżnić treści wartościowe od bezwartościowych.*
2. *Treści istniejące w Internecie nie są trwałe.*
3. *Większość treści internetowych jest napisana w języku angielskim, co grozi wynarodowieniem.*

1 p. – poprawne wymienienie dwóch stereotypów dotyczących Internetu

Przykładowa odpowiedź

1. *Trudno jest odróżnić treści wartościowe od bezwartościowych.*
2. *Nietrwałość treści wirtualnej.*

0 p. – odpowiedź niepoprawna (pominięcie elementu wynarodowienia w stereotypie dotyczącym stron anglojęzycznych) lub brak co najmniej dwóch odpowiedzi

Zadanie 5. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie tezy

1 p. – poprawne zacytowanie tezy sformułowanej przez autora

Przykładowa odpowiedź

Dla wielu mniej ekspansywnych a ciekawych kultur Internet stał się wręcz szansą na globalną prezentację lub Kto umie szukać, znajdzie perełki.

0 p. – odpowiedź niepoprawna (wypisanie z tekstu zdania innego niż powyższe, stworzenie własnej tezy) lub brak odpowiedzi

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcji

1 p. – poprawne wskazanie podobieństwa akapitów 5 i 6 w zakresie treści, kompozycji lub języka

Przykładowe odpowiedzi

W obu akapitach Internet został porównany do miejsc znajdujących się w rzeczywistości.

W obu akapitach Internet jest opisany jako miejsce spotkań różnych kultur.

W obu autor posłużył się metaforami (w obu występują też porównania).

0 p. – odpowiedź niepoprawna (niewskazanie podobieństwa) lub brak odpowiedzi

Zadanie 7. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetwarzanie informacji i stosowanie do rozwiązania problemu

1 p.– wskazanie wysiłku jako czynnika różniącego dociekliwych i leniwych internautów

Przykładowa odpowiedź

Leniwi poprzestają na tym, co powierzchowne, do czego można dotrzeć bez żadnego wysiłku; dociekliwi sięgają głębiej, wykorzystując możliwości, jakie daje Internet.

0 p.– odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi

Zadanie 8. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie dosłownych i metaforycznych znaczeń wyrazu, nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście

1 p. – wyjaśnienie, dlaczego zdaniem autora istotę Internetu najlepiej oddaje metafora bazaru

Przykładowa odpowiedź

Bazar jest idealną metaforą Internetu, gdyż oddaje jego różnorodność, ale także interaktywność uczestników, głębię kulturową. Jednak, by poznać to bogactwo, trzeba się w bazar zagłębić, gdyż bez tego wydaje się on tylko chaosem.

0 p.– odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi

Zadanie 9. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu

1 p. – wyjaśnienie, co oznacza określenie: *sieć semantyczna* (konieczne wskazanie na selekcjonowanie informacji według podanego kryterium)

Przykładowe odpowiedzi

Sieć semantyczna jest to kierunek rozwoju Internetu, który ma doprowadzić do tego, aby po wpisaniu hasła w wyszukiwarce pojawiały się strony dotyczące odpowiedniego kontekstu hasła, np. zamek jako budynek, a nie zamek do drzwi.

Sieć semantyczna to taka, która analizuje kontekst dla pytania, jakie zadajemy. Można powiedzieć, że jest obdarzona inteligencją. Sieć, dzięki której komputer będzie mógł rozpoznać nasze intencje.

0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi

Zadanie 10. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetwarzanie informacji i stosowanie do rozwiązania problemu

2 p. – poprawne wymienienie dwóch nowych sposobów prezentowania treści w Internecie

Przykładowa odpowiedź

Wzbogacenie interfejsu o trzeci wymiar.

Wzbogacenie komputerów i sieci o zmysły wzroku i dotyku.

1 p. – poprawne wymienienie jednego sposobu prezentowania treści w Internecie

Przykładowa odpowiedź

Przeglądarki reagujące na słuch i dotyk.

0 p. – brak odpowiedzi

Zadanie 11. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wyodrębnianie wykorzystanych w tekście argumentów i sformułowanych wniosków

1 p. – odpowiedź B

0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi

Zadanie 12. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetwarzanie informacji i stosowanie do rozwiązania problemu

2 p. – poprawne określenie analogii między rzeczywistym światem i cyberprzestrzenią ze wskazaniem na aktywną postawę człowieka funkcjonującego w świecie rzeczywistym i cyberprzestrzeni

Przykładowe odpowiedzi

W cyberprzestrzeni, podobnie jak w życiu, trzeba sporo zainwestować, by wydobyć całe jej bogactwo i odkryć możliwości, jakie stwarza.

Żeby zwiedzić dobrze świat, trzeba postarać się go poznać; tak samo z Internetem, żeby w pełni z niego czerpać, trzeba dać coś z siebie.

0 p. – odpowiedź niepoprawna (niedostrzeżenie wysiłku włożonego w poznawanie świata i Internetu, co zaakcentował autor; wskazywanie cechy tylko świata rzeczywistego albo tylko cyberprzestrzeni, a nie analogii między nimi) lub brak odpowiedzi

Zadanie 13. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu, nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście

2 p. – poprawne wymienienie dwóch przykładów ilustrujących obiektywizację wypowiedzi i dwóch przykładów ilustrujących subiektywizację tekstu (przykłady mogły dotyczyć języka, kompozycji, treści wypowiedzi)

Przykładowa odpowiedź

Obiektywizacja:

1. *Posługiwanie się formą 1 osoby liczby mnogiej (wypowiedź w imieniu zbiorowości, odwołanie do odbiorcy).*

2. *Posługiwanie się zdaniami oznajmującymi (zawierającymi informację).*

Subiektywizacja:

1. *Posługiwanie się formą 1 osoby liczby pojedynczej (prezentacja własnych poglądów).*
2. *Posługiwanie się porównaniami i metaforami, obrazowość języka.*

1 p. – poprawne wymienienie jednego przykładu ilustrującego obiektywizację wypowiedzi i jednego przykładu ilustrującego subiektywizację tekstu

Przykładowa odpowiedź

Obiektywizacja: *Użycie liczby mnogiej.*

Subiektywizacja: *Użycie liczby pojedynczej.*

lub

poprawne wymienienie dwóch przykładów ilustrujących obiektywizację wypowiedzi i jednego przykładu ilustrującego subiektywizację tekstu,

lub

poprawne wymienienie dwóch przykładów ilustrujących obiektywizację wypowiedzi i brak przykładu ilustrującego subiektywizację tekstu

0 p. – odpowiedź niepoprawna, niespełniająca powyższych wymagań lub brak odpowiedzi

Zadanie 14. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie i nazywanie funkcji tekstu

2 p. – poprawne podanie jednego przykładu ilustrującego dyskursywny charakter tekstu i jednego przykładu ilustrującego perswazyjny charakter wypowiedzi

Przykładowa odpowiedź

Dyskursywny: *Autor polemizuje z omawianymi poglądami.*

Perswazyjny: *Edwin Bendyk w tekście swoim postawił tezę, którą następnie uargumentował i zilustrował przykładami. Potem wysnuł wniosek.*

1 p. – poprawne podanie jednego przykładu ilustrującego jedną kategorię

Przykładowa odpowiedź

Perswazyjny: *Autor przekonuje czytelników do tego, że Internet należy zaakceptować i umiejętnie (rozważnie) z niego korzystać.*

0 p. – odpowiedź niepoprawna (podawanie cytatów bez zrozumienia i wyjaśnienia, streszczanie fragmentów) lub brak odpowiedzi

Część II

Tworzenie informacji	Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu

Temat 1. Na podstawie podanych fragmentów komedii Moliera *Świętoszek* scharakteryzuj głównego bohatera oraz omów postawy Orgona, Kleanta i Elmiry wobec tytułowej postaci.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU

Za rozwinięcie tematu można uzyskać maksymalnie 25 punktów.

1. Przedstawienie postaci i relacji między nimi, np.: 2 p.
  - a. Tartuffe – tytułowy Świętoszek,
  - b. zwolennicy Tartuffe’a: Orgon (pan domu, głowa rodziny; zamożny mieszczanin),
  - c. przeciwnicy Tartuffe’a: żona Orgona – Elmira, szwagier – Kleant.
2. Dostrzeżenie cech postawy Tartuffe’a „dla świata”, np.: 3 p.
  - a. dobroć, łagodność, wrażliwość,
  - b. pobożność,
  - c. pokora,
  - d. surowość wobec siebie, asceza,
  - e. wdzięczność i szacunek dla dobroczyńcy,
  - f. otaczanie opieką żony swojego dobroczyńcy,
  - g. skromność,
  - h. szczodrość.
3. Dostrzeżenie cech prawdziwej postawy Tartuffe’a, np.: 5 p.
  - a. niewdzięczność dla dobroczyńcy, odpłacanie złem za dobro,
  - b. ostentacyjna pobożność jako kamuflaż, gra pozorów,
  - c. lubieżność (uwodzenie Elmiry),
  - d. lekceważenie religii („i z niebem dać rady jakoś sobie można”),
  - e. pycha, pogarda wobec ludzi (lekceważy Orgona, do Elmiry zwraca się z wyższością),
  - f. niemoralność; kierowanie się zasadą „cel uświęca środki”,
  - g. traktowanie własnych przyjemności jako dobra nadrzędnego,
  - h. chciwość,
  - i. relatywizacja pojęcia grzechu,
  - j. perfidia, wyrachowanie, intrygowanie,
  - k. manipulowanie ludźmi,
  - l. cynizm.
4. Dostrzeżenie cech Orgona i jego postawy wobec Tartuffe’a, np.: 6 p.
  - a. fascynacja osobą Tartuffe’a,
  - b. ocenianie bohatera w kontekście jego „bogobojności”,
  - c. szczodrość,
  - d. naiwność,
  - e. gotowość do poświęceń dla Tartuffe’a,
  - f. duma ze znajomości,
  - g. odczuwanie niebiańskiej radości, „błogiego spokoju” w jego obecności,
  - h. utrata zdrowego rozsądku (zaślepienie, bezkrytyczność),
  - i. uznawanie Tartuffe’a za wzór cnót (nauczyciela życia),
  - j. przedkładanie Tartuffe’a nad rodzinę.

5. Dostrzeżenie cech postawy Kleanta wobec Tartuffe'a, np.: 4 p.
- zdrowy rozsądek,
  - wyciąganie wniosków z obserwacji,
  - zaniepokojenie siłą wpływu Tartuffe'a na Orgona,
  - odraza wobec obłudy i hipokryzji,
  - pogarda dla „przybłedy”,
  - nieufność wobec ostentacyjnej pobożności,
  - szacunek dla szczerej religijności.
  - próba zdemaskowania obłudy „świętoszków”,
  - złość, bunt przeciw hipokryzji,
  - wysmiewanie Tartuffe'a.
6. Dostrzeżenie cech postawy Elmiry wobec Tartuffe'a, np.: 2 p.
- dostrzeganie hipokryzji,
  - obojętność na zaloty Tartuffe'a (lojalność wobec męża),
  - chęć zdemaskowania Tartuffe'a przed mężem,
  - podjęcie gry z Tartuffe'em.
7. Podsumowanie
- Dostrzeżenie hipokryzji Tartuffe'a i różnych postaw bohaterów oraz ich interpretacja w kontekście przesłania utworu. 3 p.
- Dostrzeżenie hipokryzji Tartuffe'a i różnych postaw bohaterów. 2 p.
- Dostrzeżenie obłudy Tartuffe'a lub różnych postaw bohaterów. 1 p.

Temat 2. Na podstawie podanego fragmentu utworu Hanny Krall *Zdążyć przed Panem Bogiem* przedstaw przemyślenia Marka Edelmana o możliwościach godnego życia w czasach Zagłady i różnych poglądach na temat godnej śmierci.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU

Za rozwinięcie tematu można uzyskać maksymalnie 25 punktów.

1. Wstępne rozpoznanie fragmentu, np.: 3 p.
- rozpoznanie gatunku (wywiad Hanny Krall z Markiem Edelmanem),
  - przedstawienie bohatera (Marek Edelman – jeden z przywódców powstania w getcie, świadek i uczestnik opisywanych wydarzeń),
  - dostrzeżenie retrospektywności relacji.
2. Przedstawienie kontekstu historycznego (czas Zagłady), kształtującego postawę i przemyślenia Marka Edelmana, np.: 3 p.
- łapanki, aresztowania, więzienie,
  - Umschlagplatz, Żydzi idący do wagonów,
  - groza masowej śmierci (komory gazowe, strzelanie do tłumu),
  - upokorzenie Żydów,
  - bezsilność Żydów,
  - bezkarność Niemców,
  - obojętność świata,
  - samotność ginących.
3. Przedstawienie przemyśleń Marka Edelmana o możliwościach godnego życia, np.: 8 p.
- nie dać się upokorzyć (np. *wepchnąć na beczkę*),
  - mieć po co żyć,
  - mieć dla kogo żyć,
  - być odważnym,

- e. działać (aby nie myśleć o śmierci),
  - f. ratować innych,
  - g. uczestniczyć w ruchu oporu (np. wydawanie i kolportaż gazety),
  - h. walczyć z bronią w rękę,
  - i. podjąć się przywództwa (*on już się nie nadawał (...) więc ja poszedłem*),
  - j. być wyrozumiałym dla ludzkich słabości (strachu, bierności),
  - k. współczuć krzywdzonym i upokarzonym.
4. Przedstawienie różnych poglądów na temat godnej śmierci, np.: 3 p.
- profesora i jego żony
- a. utożsamienie godnej śmierci ze śmiercią w otwartej walce,
  - b. pogarda dla bierności, rezygnacji Żydów (*szliście jak barany na śmierć*),
  - c. konieczność nadania śmierci sensu,
„Adama”
  - d. strach przed śmiercią w sytuacji bezbronności (*nie mógł strzelać – był już innym człowiekiem*),
  - e. brak wiary w sens nierównej walki (*i tak jesteśmy straceni (...) nas wyróżną*).
5. Przedstawienie przemyśleń Marka Edelmana o możliwościach godnej śmierci, np.: 3 p.
- a. *śmierć w komorze gazowej nie jest gorsza od śmierci w walce*,
  - b. zgoda na śmierć, przyjęcie strasznego losu,
  - c. spokój ginących (*ci ludzie szli spokojnie i godnie*),
  - d. interpretacja słów: *niegodna śmierć jest tylko wtedy, gdy się próbowało przeżyć cudzym kosztem*,
  - e. śmierć godna – gdy do końca czyni się coś dla innych (związek godnej śmierci z godnym życiem).
6. Dostrzeżenie w wypowiedzi Edelmana cech wyrażających jego stosunek do problemu godności, bohaterstwa, np.: 2 p.
- a. demitologizacja wojennych bohaterów,
  - b. pomniejszenie wagi bohaterskich czynów,
  - c. pomniejszenie dramatyzmu cierpień (*jak gag filmowy; obiektywnie to naprawdę było śmieszne*),
  - d. rezygnacja z patosu,
  - e. brak komentarza,
  - f. ironia,
  - g. emocjonalność.
7. Podsumowanie 3 p.
- a. zachowanie godności jest najważniejsze,
  - b. bohater przewartościowuje tradycyjne rozumienie godnej postawy jako walki zbrojnej (umożliwiają ją również, np. miłość, spokój, współczucie, pogodzenie się ze śmiercią),
  - c. przemyślenia Edelmana są zderzone z poglądami stereotypowymi (profesora),
  - d. tragizm i heroizm ludzkich postaw jest podkreślony poprzez unikanie patosu w wypowiedzi.
- za uogólnienie trzech problemów 3 p.
- za uogólnienie dwóch problemów 2 p.
- za uogólnienie jednego problemu 1 p.

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie;
przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; 5
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie
głównych części; 3
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi,
urozmaicona leksyka; 5
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka; 3
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia,
poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja; 12
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia
i fleksja; 9
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne:
składnia, słownictwo, frazeologia; 6
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych
(słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; 3
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów
składniowych, leksykalnych. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); 3
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; 2
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca
komunikacji (mimo różnych błędów). 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 0–4